

DOI 10.36074/logos-22.12.2023.018

ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ

ORCID ID: 0000-0003-3883-5997

Божук Людмила Володимирівна

канд. іст. наук, доцент, доцент кафедри історії та документознавства
Національний авіаційний університет

ORCID ID: 0000-0003-2704-6482

Курченко Тетяна Євгенівна

канд. іст. наук, доцент, доцент кафедри історії та документознавства
Національний авіаційний університет

УКРАЇНА

Інформаційно-аналітична діяльність є невід'ємною складовою кожної установи, організації та структури, які займаються формуванням громадської думки, залученням широкої громадськості до реалізації життєво важливих завдань державної ваги та забезпечують вирішення питань місцевого значення. Забезпечення якісною інформацією та своєчасне реагування на суспільні зміни обумовлюють функціонування інформаційно-аналітичних процесів, які відбуваються в органах місцевого самоврядування. Органи місцевого самоврядування є важливими адміністративними центрами, які вирішують конкретні питання життєдіяльності громади та надають інформаційно-консультативну допомогу громадянам, створюючи якісні інформаційно-аналітичні документи. Відтак інформаційно-аналітична діяльність є важливою складовою діяльності територіальних громад загалом, так і сільських, селищних, міських рад та їх виконавчих органів, зокрема, оскільки вона пов'язана зі створенням та своєчасним поширенням актуальної інформації. Відповідно йдеться про інформаційно-аналітичне забезпечення, яке є підґрунтям створення оптимальних умов для задоволення інформаційних потреб громадськості, реалізації органами державної влади усіх рівнів покладених на них функцій шляхом застосування сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

Варто зазначити, що ефективна комунікація органів місцевого самоврядування характеризується своєчасним інформуванням громадян щодо різних аспектів діяльності влади у вирішенні питань, які найбільше цікавлять жителів конкретного регіону, якісним реагуванням на наявні проблеми та постійним плануванням дій, які будуть успішно зреалізовані у майбутньому. Зауважимо, що у наш час громадяни прагнуть бути не лише вчасно проінформованими, але й брати активну участь у продукуванні інформації. Тобто населення має можливість, у разі необхідності, впливати на прийняття рішень та визначати пріоритетні напрямки розвитку своєї місцевості у межах власної компетентності.

У цифрову добу інформаційного суспільства інформаційно-аналітична діяльність супроводжується використанням новітніх інформаційних технологій, що забезпечує створення оптимальних умов формування громадської думки стосовно діяльності органів влади та реалізації послуг, які вони надають. Використання та упровадження сучасних інформаційних технологій у діяльності

органів місцевого самоврядування також дає можливість забезпечити інформаційні потреби державних службовців та інформаційно-аналітичну підтримку в ухваленні управлінських рішень.

Зауважимо, що інформаційно-аналітична діяльність складається з двох взаємопов'язаних елементів: інформації та аналітики. Закон України «Про інформацію» [1] подає визначення інформації як будь-яких даних або відомостей, що можуть бути збережені на матеріальному носії або передані в електронному форматі. Контроль за режимом доступу до інформації здійснює держава. Найбільш предметно у контексті нашого дослідження, на нашу думку, трактування інформації представлено у Законі України «Про захист економічної конкуренції»: інформація – відомості в будь-якій формі й вигляді та збережені на будь-яких носіях (у тому числі листування, книги, помітки, ілюстрації (карти, діаграми, органіграми, малюнки, схеми тощо), фотографії, голограми, кіно-, відео-, мікрофільми, звукові записи, бази даних комп'ютерних систем або повне чи часткове відтворення їх елементів), пояснення осіб та будь-які інші публічні оголошення чи документовані відомості [2].

У науковому дискурсі наразі існують різні точки зору щодо означеного поняття. Поділяємо думку В. Варенка, який характеризує сутність інформації з точки зору її споживачів як нові узагальнені знання, які отримують споживачі (суб'єкти) у результаті переробки та сприйняття певних рішень [3].

Зазначимо, що ефективно місцевого самоврядування з метою «створення та підтримки життєвого середовища громадян, надання високоякісних та доступних публічних послуг, становлення інститутів прямого народовладдя, узгодження інтересів держави та територіальних громад» [4] є стратегічною метою реформи децентралізації в Україні. Відтак на порядок денний постає питання інформаційного забезпечення як органів публічної влади України, з одного боку, так і представлення громадськості якісних інформаційних продуктів і послуг, що є результатом безперервної інформаційно-аналітичної діяльності у системі органів місцевого самоврядування, з іншого.

Важливим елементом інформаційної діяльності органів публічної влади є аналітика, яка дозволяє завчасно передбачити ризики, мінімізувати загрози та спрогнозувати подальші дії. Безперечно, має рацію Н. Дяченко, яка аналітичну складову в інформаційно-аналітичному забезпеченні визначає як процес виробництва спеціально підготовленими фахівцями нового знання [5]. А отже, узагальнено аналітика – це процес, основним завданням якого є якісне та змістовне перетворення інформації за допомогою виробництва нового знання та розробки варіантів рішень.

Наразі інформаційно-аналітична діяльність стає однією із найбільш необхідних потреб суспільства, одним із найвпливовіших й найважливіших факторів життєдіяльності та стабільності будь-якої держави. Відтак узагальнено, інформаційно-аналітична діяльність – це процес здійснення послідовних дій з пошуку, обробки, опрацювання, зберігання та аналізу первинної інформації, внаслідок чого утворюється вторинна інформація у вигляді аналітичного продукту (документу): звіту, довідки, висновку, прогнозу, огляду тощо. Основними сферами застосування інформаційно-аналітичних продуктів (документів), як наголошує дослідниця Н. Вовк, є: інформаційна, бібліотечна, сфера управління, зокрема державного, міжнародних відносин, сфера науково-технічних послуг [6].

Аналітичний продукт створюється під час інформаційно-аналітичного процесу. Саме інформаційно-аналітичний процес забезпечує якісну процедуру

збору, переробки, пошуку та подання інформації у формі, придатній для її використання під час прийняття управлінських рішень у сфері державного управління на місцях. Інформаційно-аналітична діяльність забезпечує фахівців, які займаються вирішенням питань суспільного значення, достатнім обсягом аналітичної інформації для подальшої роботи з нею.

Складовою інформаційної діяльності органів публічної влади в Україні є й інформаційно-аналітична діяльність органів місцевого самоврядування – діяльність, яка пов'язана з опрацюванням інформації, її поширенням та збереженням. Ця важлива ділянка роботи покладена на інформаційні служби органів місцевого самоврядування, які є структурними підрозділами, що виконують інформаційно-аналітичні функції і регулюють зв'язки із засобами масової інформації та громадськістю. Інформаційні служби (інформаційні управління, інформаційно-аналітичні підрозділи, прес-служби, прес-центри, управління і центри громадських зв'язків, прес-бюро, прес-секретарі, прес-аташе з відповідним апаратом) органів державної влади й місцевого самоврядування, зокрема, після аналітичного опрацювання інформації та створення відповідного продукту, оприлюднюють її у різних формах: випуск і поширення бюлетенів, прес-релізів, експрес-інформації, інформаційних збірників; публікації у масмедіа [7].

Важливою складовою інформаційно-аналітичної діяльності органів місцевого самоврядування є не лише оприлюднення інформації на офіційних вебсайтах, але й використання їх для надання онлайн-ових послуг. Н. Бойко виокремлює перелік інформаційних послуг, які можуть отримати громадяни через вебсайти органів публічної влади в Україні: подання запитів на отримання інформації, завантаження з вебсайтів різноманітних форм документів (заяв, реєстраційних форм), подання електронних документів (заяв, звернень, звітів тощо), простеження руху документів, поданих до місцевої влади, здійснення різноманітних платежів на сайті (комунальні послуги, штрафи, платежі за отримання адміністративних послуг), записи на прийом до голови територіальної громади, мера міста чи їх заступників тощо [8].

Так, до прикладу, серед департаментів у структурі Київської міської ради, Київської міської державної адміністрації важливе місце, у контексті відкритості органу влади та взаємодії з громадськістю й масмедіа, посідає Департамент суспільних комунікацій. У складі департаменту, серед інших, створено управління з питань внутрішньої політики та зв'язків з громадськістю і управління інформаційної політики та комунікацій [9]. Серед основних функцій управління, зокрема, є й ті, що безпосередньо стосуються інформаційно-аналітичної діяльності та створення аналітичних продуктів: підготовка інформації про діяльність органів виконавчої влади, створення та реалізація тематичних медіа-планів та проєктів, організація оприлюднення в пресі, в електронних засобах масової інформації та на каналах телебачення і радіомовлення інформаційних матеріалів, що висвітлюють діяльність органів місцевого самоврядування тощо [10].

У розділі «Консультації з громадськістю» рубрики «Громадськості» вебсайту міста громадяни можуть долучитися до обговорення актуальних проєктів (проблем) столиці, безпосередньо висловивши свої зауваження, пропозиції, коментарі у електронній формі, офіційно зареєструвавшись на вебпорталі. Окрім того, будь який громадянин може скористатись своїм конституційним правом і подати онлайн-запит на публічну інформацію, заповнивши відповідну форму, представлену на офіційному вебпорталі Київської міської ради у рубриці «Публічна інформація» [11].

Звітна інформація щодо кількості опрацьованих запитів, динаміки їх надходження, виокремлення найактуальніших питань, які цікавлять широку громадськість систематично оприлюднюється управлінням інформаційного забезпечення та доступу до публічної інформації апарату КМДА і є аналітичним продуктом [12].

Отже, інформаційно-аналітична діяльність є невід'ємною складовою діяльності органів місцевого самоврядування, адже вона пов'язана зі створенням та своєчасним поширенням актуальної інформації. Відповідно інформаційно-аналітичне забезпечення є інструментарієм створення оптимальних умов для задоволення інформаційних потреб громадян, реалізації органами публічної влади усіх рівнів покладених на них функцій.

Список використаних джерел:

- [1] Закон України «Про інформацію». Набуття чинності від 02.10.1992. Поточна редакція 27.07.2023. Вилучено з: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>.
- [2] Закон України «Про захист економічної конкуренції». Набуття чинності від 11.01.2001 р. Поточна редакція від 22.06.2023. Вилучено з: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2210-14#Text>.
- [3] Варенко, В.М. (2014). *Інформаційно-аналітична діяльність: навч. посібн.* Київ: Університет «Україна».
- [4] Реформа децентралізації. *Урядовий портал*. Вилучено з: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/reformi/efektivne-vryaduvannya/reforma-decentralizaciyi>.
- [5] Дяченко, Н. М. (2013). Методологічне забезпечення інформаційно-аналітичної діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування. *Теорія та практика державного управління*, (4), 1-6.
- [6] Вовк, Н. (2016). Інформаційно-аналітичні документи: сфера використання та класифікація. *Вісник Книжкової палати*, (4), 47-49. Вилучено з: [file:///C:/Users/bozhe/Downloads/vkr_2016_4_10%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/bozhe/Downloads/vkr_2016_4_10%20(1).pdf).
- [7] Закон України «Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації» від 23.09.1997. Втратив чинність 31.03.2023р. Вилучено з: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/539/97-%D0%B2%D1%80#Text>.
- [8] Бойко, Н. В. (2020). Інформаційно-аналітична діяльність органів місцевого самоврядування – важлива складова процесу прийняття управлінських рішень. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*, (1), 65-71. Вилучено з: file:///C:/Users/bozhe/Downloads/bdi_2020_1_12.pdf.
- [9] Департаменти та управління. *Офіційний портал Києва*. Вилучено з: https://kyivcity.gov.ua/kyiv_ta_miska_vlada/struktura_150/vikonavchiy_organ_kivsko_misko_radi_kivska_miska_derzhavna_administratsiya/departamenti_ta_upravlinnya/.
- [10] Нормативно-правова база. *Офіційний портал Києва*. Вилучено з: https://kyivcity.gov.ua/kyiv_ta_miska_vlada/struktura_150/vikonavchiy_organ_kivsko_misko_radi_kivska_miska_derzhavna_administratsiya/departamenti_ta_upravlinnya/departament_suspilnykh_komunikatsii/upravlinnya_informatsiyno_politiki_ta_komunikatsiy/.
- [11] Публічна інформація. *Офіційний портал Києва*. Вилучено з: https://kyivcity.gov.ua/publichna_informatsiya_257928/.
- [12] Публічна інформація. *Офіційний портал Києва*. Вилучено з: https://kyivcity.gov.ua/publichna_informatsiia_Tag_166122.html?number=&dt1=&dt2=&tag=0&cat=37#.